

Bydgoszcz, dnia 26 maja 2023 r.

prof. dr hab. Robert Ślusarz

Zakład Pielęgniarstwa Neurologicznego i Neurochirurgicznego

Wydział Nauk o Zdrowiu, Collegium Medicum,

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Recenzja

rozprawy doktorskiej

mgr Anety Jędrzejewskiej

pt. „Satysfakcja z życia oraz satysfakcja z pracy a motywacja do podejmowania kształcenia podyplomowego pielęgniarek”

napisanej pod kierunkiem

Promotor:

dr hab. n. o zdr. Mariusz Wysokiński

Promotor pomocniczy:

dr hab. n. o zdr. Barbara Jankowiak

Białystok 2023, stron 140

Przedłożona do recenzji praca doktorska pt. „*Satysfakcja z życia oraz satysfakcja z pracy a motywacja do podejmowania kształcenia podyplomowego pielęgniarek*” odnosi się do istotnych zagadnień związanych z doksztalcaniem zawodowym oraz czynnikami motywującymi do jego realizacji.

Z przeprowadzonych badań wynika, że czynnikami, które mogą wpłynąć na poziom motywacji pielęgniarki do podejmowania szkoleń jest satysfakcja z życia oraz satysfakcja z pracy. Satysfakcja ta nie zawsze jest na wysokim poziomie. Aktualna sytuacja w systemie opieki zdrowotnej, duże obciążenie pracą przy brakach kadry pielęgniarskiej, często dodatkowa praca oraz niedowartościowanie ekonomiczne mogą wpływać negatywnie na poziom satysfakcji z pracy, ale i ogólnego poczucia satysfakcji z życia.

Z powyższych powodów podjęcie przez mgr Anetę Jędrzejewską próby określenia związku satysfakcji z życia oraz satysfakcji z pracy z motywacją do podejmowania

kształcenia podyplomowego przez pielęgniarki, należy uznać za w pełni uzasadnione zarówno z poznawczego jak i praktycznego punktu widzenia.

Ocena formalna rozprawy

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska zawiera 140 strony komputeropisu. Układ pracy można nazwać konwencjonalnym, powszechnie przyjętym w dysertacjach doktorskich z dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Praca zawiera: wstęp (3 strony), część teoretyczną (19 stron), część metodologiczną (13 stron), wyniki badań własnych (30 stron), dyskusję (20 stron), kierunki dalszych badań i ich uzasadnienie (5 stron), wnioski (1 strona), streszczenie w języku polskim i angielskim (8 stron), piśmiennictwo (18 stron) oraz aneks/załączniki (18 stron). Praca zawiera również wykaz skrótów (1 strona). Przywołane treści tworzą logicznie powiązaną całość.

Ocena merytoryczna rozprawy

Wstęp (str. 6-8) poprzedzony **wykazem skrótów stosowanych w pracy** (str. 5), wprowadza w tematykę pracy dotyczącej kształceniem podyplomowego, uzasadnia podjęcie badań oraz przedstawia w skrócie strukturę dysertacji.

Część teoretyczna połączona z przeglądem piśmiennictwa (str. 9-27) podzielona została na cztery podrozdziały. Poszczególne podrozdziały zawierają treści nawiązujące do systemu kształcenia podyplomowego pielęgniarek w Polsce, motywacji do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, satysfakcji z pracy oraz z życia. *Należy dodać, że zaprezentowana część teoretyczna, poparta przeglądem światowego piśmiennictwa bardzo dobrze komponuje się z tematyką dysertacji.*

Część metodologiczna pracy (str. 28-40) uwzględnia cel pracy oraz zastosowaną metodę i charakterystykę badanej grupy. Przedstawiony **cel pracy** (str. 28-30) w formie celu głównego, uszczegółowiony został 7 problemami (pytaniami) badawczymi oraz hipotezami i zmiennymi (zależnymi i niezależnymi), które obrazują umiejętność Doktorantki przy planowaniu badań. Zastosowane **metody i narzędzia badawcze** (str. 30-32) to sondaż diagnostyczny z wykorzystaniem techniki ankietowej. W badaniu zastosowano: 1). Skalę Satysfakcji z Życia (SWLS); 2). Skalę Satysfakcji z Pracy (SSP); 3). Minesocki Kwestionariusz Zadowolenia z Pracy (MSQ SF); 4). Skalę Intencji Podejmowania Szkoleń i Planowania Podjęcia Szkolenia; oraz 5). Autorski kwestionariusz ankiety. *Zdaniem recenzenta, warto podkreślić fakt, iż Doktoranta dokonała trafnego doboru wielu narzędzi badawczych związanych z tematem pracy. Dodatkowo wszystkie narzędzia poza*

kwestionariuszem własnego autorstwa były standaryzowane, ponadto Doktorantka dokładnie przedstawiła opis narzędzia z jego właściwościami psychometrycznymi oraz zamieściła poszczególne skale i kwestionariusze w formie załączników. Badania przeprowadzono w 2019 roku, wieloetapowo zgodnie z przyjętym planem badań. Miejscem prowadzenia badań był Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych Radomskiego Szpitala Specjalistycznego, co zostało dokładnie przedstawione w części **organizacja, dobór respondentów i przebieg badań** (str. 33–34). Określone zostały również kryteria doboru i wykluczenia osób z badań oraz przedstawiona została informacja dotycząca zgody na przeprowadzenie badań Komisji Bioetycznej przy Uniwersytecie Medycznym w Lublinie (KE-0254/13/2019). Otrzymane wyniki poddano analizie statystycznej (str. 34 – **opis metod statystycznych**), wykorzystując pakiet IBM SPSS Statistics 23. Zastosowano odpowiednie testy korelacyjne oraz istotności różnic wartości średnich. Za statystycznie istotną przyjęto wartość $p/\alpha=0,05$. W **charakterystyce badanej grupy** (str. 34-40), Doktorantka określiła liczebność grupy badanej (340 pielęgniarek i położnych), z uwzględnieniem między innymi takich zmiennych jak: płeć, wiek, wykształcenie, stan cywilny, miejsce zamieszkania, status materialny czy staż pracy itp.

W kolejnej części - **wyniki badań własnych** (str. 41-70), przedstawiono w sposób bardzo szczegółowy rezultaty wszystkich przeprowadzonych badań. Ta część pracy zgodna jest z zamierzeniami zawartymi w celu oraz z problemami szczegółowymi. W kolejnych podrozdziałach Doktorantka w 39 tabelach przedstawia poszczególne zagadnienia z uwzględnieniem wszystkich etapów badania. Otrzymane dane liczbowe, oraz przeprowadzona analiza statystyczna wykazują, że badana grupa różni się pod względem analizowanych danych (zmiennych) oraz dynamiki ich zmian.

W rozdziale **dyskusja** (str. 71-90) Doktorantka poddała wnikliwej i krytycznej analizie wyniki badań własnych, konfrontując je z doniesieniami innymi autorów. *Na uwagę zasługuje ostatni akapit dyskusji – w którym Doktorantka zauważa pewne ograniczenia przeprowadzonych badań wynikające z wykonania ich w jednym ośrodku, natomiast atrybutem dodatniej motywacji pielęgniarek do zdobywania nowych kompetencji zawodowych może być satysfakcja z życia oraz satysfakcja z pracy. Według najlepszej wiedzy Autorki ale również i recenzenta są to jedyne badania, które poruszają to zagadnienie.*

Nie sposób również nie docenić kolejnego rozdziału dysertacji zatytułowanego **kierunki dalszych badań i ich uzasadnienie** (str. 91-95). Doktorantka podsumowując przeprowadzone badania zauważa, że na proces motywacyjny składają się dwa podmioty.

Przełożony, czyli motywujący oraz pracownik jako motywowany. Stwierdzenie przez Autorkę, że ...”*współczesne pielęgniarstwo coraz częściej również w rodzimym środowisku postrzegane jest jako dziedzina praktycznej aktywności gruntownie wykształconej grupy zawodowej pielęgniarek, uznającej za niezbędne i istotne w swojej działalności podstawy teoretyczne*”... - na pewno jest inspiracją do dalszych poszukiwań odpowiedzi w tym obszarze.

Rozprawę doktorską Doktorantka kończy ośmioma **wnioskami** (str. 96). Należy podkreślić, że wysunięte wnioski są odpowiedzią na pytania zawarte w celach pracy. Wszystkie wymienione wnioski są ciekawe, warte do uwzględnienia w opracowywaniu kolejnego projektu badawczego z zakresu doskonalenia zawodowego.

Obszerne **piśmiennictwo** (str. 105-122), starannie dobrane stanowi 217 pozycji polskich i zagranicznych ułożonych w kolejności cytowania w tekście.

Dysertacja doktorska zawiera również **streszczenie** (str. 97-104) w języku polskim i angielskim odzwierciedlające strukturalnie układ pracy oraz **aneks**, zawierający spis tabel (str. 123-126), spis wykresów (str. 127) i spis załączników (str. 128-140).

Informacje zawarte w dysertacji, głównie w części metodologia, wyniki, dyskusja i wnioski pozwalają umiejscowić i równocześnie ocenić wartość poznawczą i praktyczną przeprowadzonych badań w odniesieniu do danych z piśmiennictwa polskiego jak i zagranicznego. Uzyskane wyniki posiadają nie tylko walory poznawcze, ale także praktyczne - szczególnie znaczące dla praktyki pielęgniarstwa. Pozytywne strony pracy (a zarazem o charakterze nowatorskim) to przede wszystkim: 1) trafny wybór tematu, uwzględniający wagę i aktualność problematyki badawczej (dotychczas mała liczba doniesień na ten temat); 2) obszar badań wpisujący się w nurt rozwoju dyscypliny nauki o zdrowiu, głównie obszaru pielęgniarstwa; 3) samodzielne rozwiązanie problemu badawczego oraz poprawne zastosowanie - oprócz własnego także standaryzowanych narzędzi badawczych (str. 31-32, 131-134). Wszystko to dowodzi opanowania przez Kandydatkę ogólnej wiedzy teoretycznej, a także umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w tym dyscyplinie nauki o zdrowiu. Na pewno stanowi również oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.

Podsumowując – zarówno merytoryczna jak i metodologiczna strona pracy zasługuje na uznanie i nie budzi większych zastrzeżeń. Praca akcentuje istotne aspekty dotyczące kształcenia podyplomowego pielęgniarek. Praca od strony redakcyjnej przygotowana została poprawnie, układ jest czytelny i nie zaburza logiki rozumowania.

Stwierdzam, że dysertacja doktorska mgr Anety Jędrzejewskiej pt. „*Satysfakcja z życia oraz satysfakcja z pracy a motywacja do podejmowania kształcenia podyplomowego pielęgniarek*” napisana pod kierunkiem dr hab. n. o zdr. Mariusza Wysokińskiego, spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Mam więc zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Senatowi Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku moją **pozytywną ocenę rozprawy** i dopuszczenie mgr Anety Jędrzejewskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

prof. dr hab. Robert Ślusarz

